

- Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)
- Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)
- (/)
- HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)
- Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)
- Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > Danmark og Europa efter 1945 (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Amerikanisering

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-svaere-dans>)

Mest læste artikler

Amerikanisering

Kategori: Anmeldelser
Visninger: 209

Del artikel: **f**

Lige nu 1 dag 7 dage 28 dage

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/amerikanisering>)

t
(<https://twitter.com/home?status=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/amerikanisering>)

status=, Aktiviteten kan ses på

<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/amerikanisering>

in
(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/amerikanisering&title=>)

- TV-tips, uge 46, 2022 (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-46-2022>)
- Bismarck - viljen til magt (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/bismarck-viljen-til-magt>)
- Bogstakken, uge 46, 2022 (<https://www.historie-online.dk/boger/bogstakken-7-7/bogstakken-uge-46-2022>)
- Dansk landbrug - 1945-2020 (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/dansk-landbrug-1945-2020>)
- Da Aarhus blev moderne (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegts historie/da-aarhus-blev-moderne>)
- Museumsnumre 15: Chiffonniere (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-15-chiffonniere>)
- Juletræets historie (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/juletraets-historie>)

Nils Arne Sørensen
Amerikanisering 1951
100 danmarkshistorier. Aarhus Universitetsforlag 2022. 100 sider. Illustreret. 100 kr.

Af Kresten Søe
Vort "ameridanske" sprog

Sådan lød overskriften i en kronik i Aalborg Amtstidende oktober 1951, hvor journalisten J.R. Keith Keller hævdede, at det danske sprog var blevet invaderet af amerikanske ord og fraser.

Han var ikke den eneste, idet emnet også blev taget op af andre aviser i perioden. Men diskussionen var langt fra ny, idet spørgsmålet om at holde modersmålet rent for fremmed indflydelse allerede havde været oppe i 1800-tallet som led i et nationalt fremstød rettet mod tysk indflydelse.

Men her efter 1945 var det påvirkningen fra amerikansk-engelsk, der tændte advarselslamperne.

I årtierne herefter kom diskussionen, forargelsen og frykten for den oprindelige danske identitet gang på gang op igen - ikke bare med hensyn til sproget, men også angående importerede traditioner og vaner fra The American Way of Life.

Inspirationen fra det store land og den senere stormagt mod vest foregik både ved industrielle metoder i land og i by, biler og motorveje, forbrugeradfærd, musik, samlebåndproduktion samt fx fastfood, rock & roll, radio og TV, der alt sammen af mange syntes at skulle vælte de nationale dyder omkuld.

Amerika som forbillede

Som indvandrerland var USA mulighedernes land, der ikke var hæmmet af en fasttømret egentradition, men stod som en sammensmeltning af forskellige kulturer. Landet blev masseproduktionens fødegrund. Masseproduktion krævede et massemarked, der så igen blev skabt af masseindvandringen i et land, der på moderne vis hurtigt blev bundet sammen som et samlet marked med kommunikationsmidler i form af jernbaner, telegraf og telefon.

Masseproduktionen muliggjorde et væld af billige varer, som alle var inden for økonomisk rækkevidde af almindelige mennesker, der fx som arbejdere havde højere indkomster end deres klassefæller i Europa.

Den nye amerikanske middelklasse havde derfor ikke bare havde råd til almindelige forbrugsgoder som sko og mad men kunne også anskaffe mere langvarige goder som symaskiner, cykler og senere også fx fjernsyn og de biler, der blev produceret på samlebånd hos Henry Ford.

Masseunderholdning på samlebånd

Masseproduktionen bredte sig allerede i 1860'erne til kulturen i form af salgssucceser med fx underholdningsromaner i form af "Dime Novels" til lavpris direkte fra rotationspresserne.

Kulturelle tilbud i form af teater, cirkus m.m. nød fordel af det store befolkningsgrundlag. Hertil kom, at den etniske blanding af første- og andengenerationsindvandrere uden en fælles kulturel ramme ofte betød en tilpasning i form af forenkling af underholdningstilbuddet med let gennemskuelige effekter og sammenhænge, mens fx musikken bestod af enkle rytmer og sangbare refræner.

Med disse midler blev der allerede før århundredskiftet til 1900 skabt en populærkultur med meget stor gennemslagskraft. En populærkultur, som yderligere kunne videreføres i senere medier som film, radio og tv.

Derudover skulle konceptet netop som følge af sin almene tilgængelighed vise sig særdeles velegnet til eksport. Amerikansk musik i form af fx jazz strømmede derfor allerede efter 1. verdenskrig til rædsel for de øvre kulturelle lag ind over Europa.

Lettilgængelig formidling krydret med glimt i øjet

Nils Arne Sørensen beskriver gennem de 100 sider påvirkningen fra de industrielle metoder og deres effektivitet til den amerikanske forbrugerkultur til musikken med Armstrong og Elvis og deres medfølgende upassende teenageradfærd til populære film af enhver art. Yderligere omtales indkøbsadfærd med fænomener som Black Friday, Coca Cola og MacDonald til detektivgenren og Westernmyten, som den kom til udtryk i bøger, tegneserier og film.

Hertil kommer importerede traditioner som Valentine's day, tv-shows, Thanksgiving og fænomener som workout, reklamer og Halloween, der alle har sat sit tunge præg på den danske hverdag og fest.

Mindre kendt er, at også rødstrømpebevægelsen og hele de nuværende motionscirkus i centre og fri luft har sin oprindelse i amerikansk påvirkning og inspiration. Heller ikke it-bølgen savner et amerikansk fingeraftryk fx med facebook, e-mails og øvrig digital formidling.

Vil den danske egenkultur drukne?

Skal vi så frygte, at den danske egenkultur drukner i den massive amerikanske påvirkning? Ud fra de mange eksempler gennem årtierne, der ind imellem også formidles af Nils Arne Sørensen med glimt i øjet, - Absolut nej.

Den amerikanske påvirkning beskrives i tre bølger: Først kom inspirationen for indvandrerlandene Over There og massesamfundets store forhold og næsten overvældende metoder og muligheder. Anden bølge kom med den massive påvirkning fra den nybagte stormagt efter krigen. Et USA, som gav os Marshall hjælpen til genopbygningen, men omvendt med Vietnam-krigen og raceurolighederne i 1960'erne og 1970'erne blev genstand for udbredt kritik og afstandtagen i forhold til den tidligere fascination. Tredje bølge bød på en genopblomstring med beundringen af USA's sejr i den kolde krig, som skabte et nyt og mere demokratisk sammenhængende Europa.

Nuancerne savnes heller ikke, idet bogen også beskriver de ting, der ikke slog an fx baseball og amerikansk fodbold samt de, der vandt fodfæste, men først måtte igennem en dansk/europæisk tilpasning.

Hertil kommer så yderligere analytisk nuancering med de ærkeamerikanske elementer, der skaber skepsis og massiv afstandtagen som fx den amerikanske våbenlovgivning, fraværet af minoritetsrettigheder, overforbrug, abortmodstand og USAs accelererende sociale, politiske og racebaserede polarisering.

Sammenfatning, målgruppe og niveau

Bogen lever på alle måder op til de øvrige udgivelser i 100 danmarkshistorier - serien. Den er overskuelig kronologisk populærhistorisk formidlet uden at gå på kompromis på det faglige niveau. Hertil er fremstillingen krydret med spændende analyser og yderligere er udstyret med illustrationer i udmærket samspil med teksten - fx i form af fine atmosfæreskabende samtidstryksager og reklamer.

Kort sagt et vedkommende og evigaktuelt spændende udpluk af danmarkshistorien og dennes tangent over Atlanten.

[Historie-online.dk, den 9. november 2022]

